

Небезпечна блискавиця

Гроза та злива практично завжди супроводжуються громом та блискавками. Щорічно планета Земля отримує близько 1,5 мільярди ударів блискавок, через які щорічно гинуть десятки тисяч людей, а матеріальні збитки від них оцінюються у понад \$ 1 млрд.

Блискавка – гігантський електричний іскровий розряд в атмосфері, що проявляється яскравим спалахом світла й гучним гуркотом, що його супроводжує. Температура каналу блискавки може досягати **25–30 тис.°С**, тому в місці удару блискавки виникає локальний перегрів поверхні, який може привести до загоряння матеріалу покрівлі або утеплювача, у найгіршому разі викликати загоряння горючих газів і парів.

Багато людей бояться грози, особливо коли вона проходить прямо над головою, коли небо в блискавицях та гуркоче грім. Боятися цих явищ непотрібно, але бути обережним під час грози треба. Розряди атмосферної електрики можуть стати небезпечними для життя, якщо своєчасно не вжити заходів перестороги.

Удома

Під час грози ти перебуваєш удома. Якою має бути твоя поведінка?

1. Вимкни з мережі всі електроприлади, а ще ліпше – відключи електроживлення в усьому будинку або квартирі.
2. Зачини кватирки, вікна, димарі, балконні двері та загни штори та опусти жалюзі.
3. Перевір, чи немає в приміщенні протягів – вони можуть затягнути кульову блискавку.
4. Відійди від вікон на безпечну відстань.
5. Відмовся від розтоплення печі або каміна. Дим, що виходить із димоходу, має високу електропровідність, а це підвищує ймовірність удару блискавки в дах.
6. Тримайся подалі від антен, дротів, вхідних дверей, стін, біля яких ростуть високі дерева, та інших об'єктів, пов'язаних із зовнішнім середовищем.
7. Не користуйся мобільним телефоном під час грози, вимкни його взагалі.
8. Намагайся не виходити з дому, якщо в тому немає нагальної потреби.

У транспорті

Стихія захопила тебе за кермом автомобіля чи іншого транспорту. Які твої дії?

1. Зупини автівку чи інший транспортний засіб якомога далі від дерев та ліній електропередач. Продовжувати рух у негоду вкрай небезпечно: спалахи блискавки і сильна злива погіршують видимість на дорозі і можуть викликати аварію.
2. Заглуши двигун, закрій усі вікна, вимкни магнітолу і прибери антену.
3. Якщо ти рухаєшся відкритою місциною на велосипеді чи мопеді, терміново зупинись і відійди метрів на тридцять від транспорту. В іншому випадку ти станеш для блискавки найвищою точкою на місцині. У місті цього правила

дотримуватися необов'язково, адже висотні будинки вважаються чудовими громовідводами.

Під час грози місце біля водойми є одним із найнебезпечніших

Біля водойми

Гроза заскочила тебе біля водойми. Твої дії.

1. Якщо ти купаєшся, терміново вийди з водойми й відійди від води якнайдалі.
2. Якщо ти катаєшся на човні або катамарані, максимально швидко греби до найближчого берега, намагаючися пригнутися якнайнижче до дна плавзасобу.

Відкритий простір

Гроза застала тебе на відкритому просторі. Що робити?

Потрібно сховатися в найближчій споруді. Якщо ж її поруч немає, дій за такими правилами:

- відключи всі електроприлади, що маєш із собою: планшет, мобільний телефон, плеєр, GPS-навігатор тощо;
- перевір, чи немає поблизу чагарників, дерев і ліній електропередач;
- відшукай яке-небудь заглиблення – ямку або яр. Земля має бути сухою і бажано піщаною;
- зніми з себе всі прикраси і поклади на віддалі не менше п'яти метрів від себе;
- сядь навприсядки, опусти голову поміж колін і обхопи ноги руками;
- намагайся не ворухитися. Будь-який рух, як і сильне потовиділення, лише притягує блискавку;
- пам'ятай: лягати на землю дуже небезпечно.

Під час грози на відкритому просторі категорично заборонено ховатися поблизу одиноких дерев, металевих конструкцій, великих металевих об'єктів, сітчастих огорож і вологих стін.

У лісі

Якщо гроза почалася, коли ти був у лісі. Твої дії такі.

1. Намагайся вибратися з лісу або хоча б відшукай відкриту ділянку.
2. Вимкни всю електроніку.
3. Зніми прикраси.
4. Не ховайся біля високих дерев, особливо якщо це дуб, сосна, ялина або тополя. А ось клен, береза або ліщина вкрай рідко підпадають під удари блискавки.

5. Дерев, раніше постраждалих від ударів стихії, також потрібно уникати. Земля в цьому районі має високу електропровідність, через що ти можеш потрапити у зону небезпеки.
6. Сядь навприсядки, опусти голову поміж колін і обхопи ноги руками.

У горах

Гроза застала тебе в горах. Щоб уникнути небезпеки, треба:

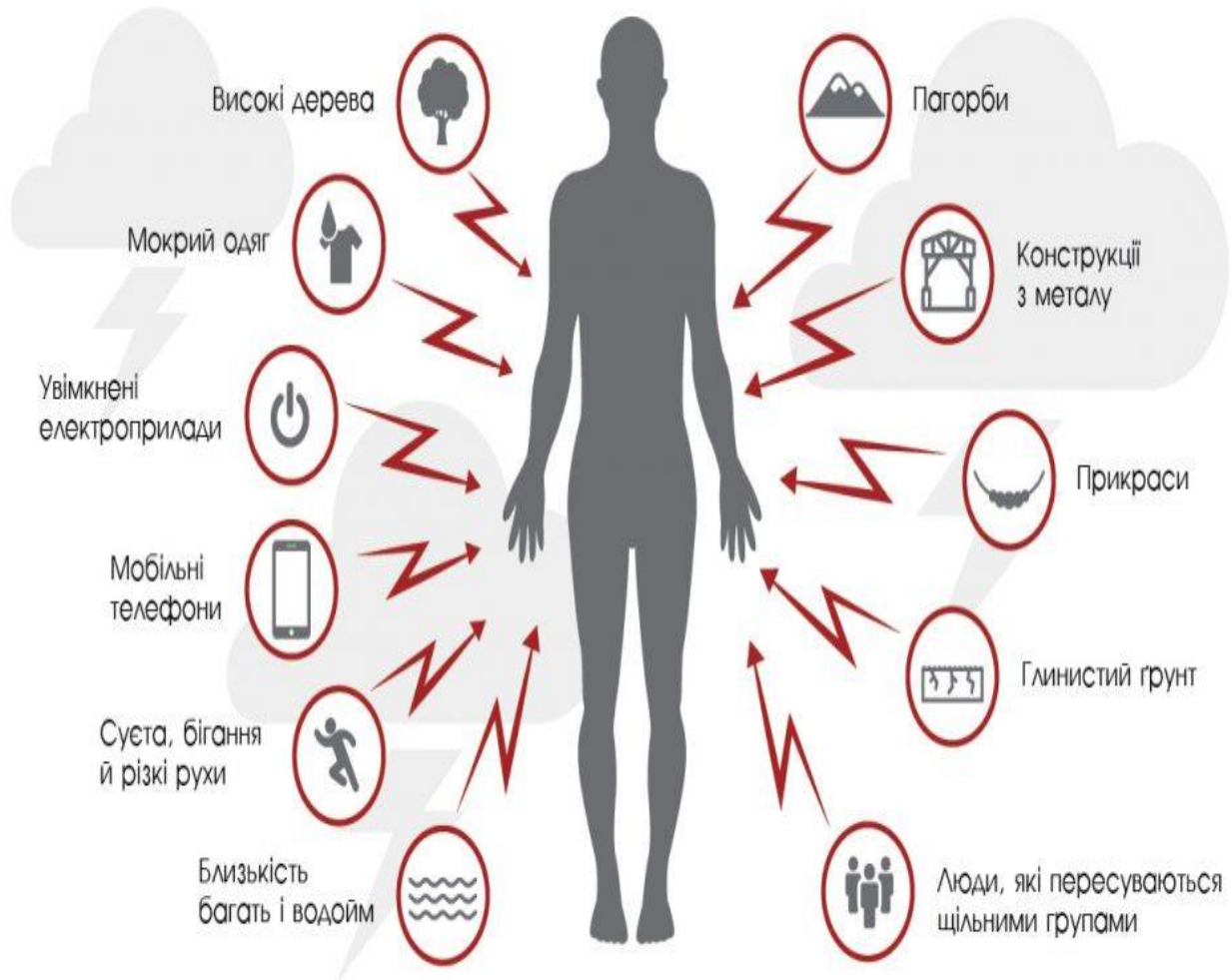
- відійди подалі від гірських вершин і гострих скель;
- спустися якнайнижче у долину;
- усі металеві предмети (каструлі, кухлі, льодоруби, альпіністські гаки та інше спорядження) збери в заплічник і опусти його донизу по схилу за допомогою міцного мотузка.

Ризик ураження блискавкою підвищують (можна інфографікою)

- Мокрий одяг
- Високі дерева
- Пагорби
- Конструкції з металу
- Прикраси
- Мобільні телефони
- Увімкнені електроприлади
- Глинистий ґрунт
- Близькість багать і водойм
- Метушня, біганина й різкі рухи
- Люди, які пересуваються щільними групами

РИЗИК УРАЖЕННЯ БЛИСКАВКОЮ ПІДВИЩУЮТЬ

Ураження блискавкою

Принципова особливість удару блискавки – надзвичайна короткочасність (0,0001–0,003 с), однак оскільки сила струму досягає 100–200 тис. А, а напруга 50 млн В постійного струму, ризик для людського життя дуже великий.

Ураження блискавкою може бути прямим, якщо блискавка влучить безпосередньо в людину, і непрямим, якщо блискавка б'є поруч або в щось, до чого людина доторкнулася.

Головна небезпека удару блискавкою – ураження серця (від значного порушення ритму до зупинки) та легенів. У той же час після удару блискавки рідко виникають глибокі ушкодження внутрішніх органів (тканин), оскільки розряд поширюється не крізь тіло, а його поверхнею.

Ознаки ураження блискавкою:

- порушення або втрата свідомості;
- зупинка дихання, серцевої діяльності;
- судоми;
- важкі опіки;
- розладу зору, слуху, шкірної чутливості.

Дотик до постраждалого не є небезпечний для рятувальника. Тактика невідкладної допомоги та сама, як після ураження електричним струмом

Послідовність дій під час надання домедичної допомоги постраждалим після ураження блискавкою

1. Переконайтесь у відсутності небезпеки.
2. Огляньте постраждалого, визначте наявність свідомості, дихання.
3. Викличте бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги.
4. Якщо у постраждалого відсутнє дихання, розпочинайте проведення серцево-легеневої реанімації (штучне дихання і масаж серця, не зупиняючися більш ніж на хвилину).
5. Якщо постраждалий знепритомнів, але дихання збережене, надайте постраждалому стабільне положення.
6. Накладіть на місця опіку чисті, стерильні вологі пов'язки.
7. Забезпечте постійний нагляд за постраждалим до приїзду бригади екстреної (швидкої) медичної допомоги.
8. Якщо стан постраждалого погіршиться до приїзду бригади екстреної (швидкої) медичної допомоги, повторно зателефонуйте диспетчеру екстреної медичної допомоги.

Усупереч поширеному переконанню, надаючи першу допомогу після ураження блискавкою, в жодному разі не рекомендується закопувати уражених у землю – це може коштувати людині життя (адже буде втрачено час для виведення її з шокового стану)